

سوال ۱: Probability and Statistics (35 points)

۱,۱. (۵ نمره) متغیرهای تصادفی X_1 و X_2 را با چگالی احتمال توامان^۱ زیر در نظر بگیرید که در آن $k > 0$:

$$f_{X_1, X_2}(x_1, x_2) = kx_1^2 x_2 \mathbb{1}(x_1 > 0 \wedge x_2 > 0 \wedge x_1 + x_2 \leq 1)$$

(آ) (۲ نمره) آیا X_1 و X_2 مستقل هستند؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید.

(ب) (۳ نمره) مقدار k را محاسبه نمایید.

۲,۱. (۲ نمره) فرض کنید ۵ درصد از مردان و ۰,۲۵ درصد از زنان مشکل کوررنگی دارند. فردی به تصادف انتخاب می‌شود و مشخص می‌شود این فرد کوررنگی دارد. این فرد با چه احتمالی مرد است؟ (فرض کنید تعداد زنان و مردان برابر است.)

۳,۱. (۳ نمره) x و y متغیرهای تصادفی یکنواخت در بازه $(0, \alpha)$ و مستقل از هم هستند. تابع چگالی احتمال^۲ متغیر تصادفی $z = |x - y|$ را بیابید.

۴,۱. (۷ نمره) x و y متغیرهای تصادفی یکنواخت در بازه $(0, 1)$ و مستقل از هم هستند. متغیرهای تصادفی w و z را به این صورت تعریف می‌کنیم:

$$w = \max(x, y)$$

$$z = \min(x, y)$$

تابع چگالی احتمال را برای موارد زیر به دست آورید:

$$r = w - z \quad (\text{آ}) \quad (۳ \text{ نمره})$$

$$s = w + z \quad (\text{ب}) \quad (۴ \text{ نمره})$$

۵,۱. (۱۱ نمره) برای هر دو متغیر تصادفی دلخواه X و Y ثابت کنید:

$$\mathbb{E}[\mathbb{E}[X|Y]] = \mathbb{E}[X] \quad (\text{آ}) \quad (۴ \text{ نمره})$$

$$\text{var}(X) = \mathbb{E}[\text{var}(X|Y)] + \text{var}(\mathbb{E}[X|Y]) \quad (\text{ب}) \quad (۴ \text{ نمره})$$

$$\text{Cov}(aX + b, cY + d) = ac\text{Cov}(X, Y) \quad (\text{ج}) \quad (۳ \text{ نمره})$$

۶,۱. (۷ نمره) X و Y دو متغیر تصادفی هستند.

(آ) (۳ نمره) ثابت کنید اگر X و Y مستقل باشند آنگاه ناهمبسته^۳ نیز هستند.

(ب) (۴ نمره) مثالی بزنید که در آن X و Y ناهمبسته باشند ولی مستقل نباشند.

^۱Joint probability density function

^۲Probability density function

^۳Uncorrelated

۱,۲. (۵ نمره) فرض کنید $X_1, X_2, \dots, X_N$ نمونه‌های تصادفی مستقل از یک توزیع با چگالی $f_{\theta,j}$ باشند که $\theta > 0$ و $j = 1, 2$ است. اگر $f_{\theta,1}(x) = \mathcal{N}(x|0, \theta)$ و $f_{\theta,2}(x) = (\theta)^{-1} e^{-\frac{|x|}{\theta}}$ باشد، MLE را برای پارامترهای (θ, j) پیدا کنید.

۲,۲. (۴ نمره) فرض کنید $X_1, X_2, \dots, X_N$ نمونه‌های تصادفی مستقل هستند از یک توزیع با چگالی زیر:

$$f(x|\theta) = \theta x^{-2}, \quad 0 < \theta \leq x < \infty$$

MLE را برای پارامتر θ پیدا کنید.

۳,۲. (۵ نمره) فرض کنید $X_1, X_2, \dots, X_N$ نمونه‌های تصادفی مستقل هستند از یک توزیع با چگالی زیر:

$$f(x|\theta) = \frac{1}{\theta} e^{-|x-\theta|}, \quad -\infty < x < \infty, -\infty < \theta < \infty$$

MLE را برای پارامتر θ پیدا کنید.

۴,۲. (۴ نمره) فرض کنید $X_1, X_2, \dots, X_N$ نمونه‌های تصادفی مستقل از توزیع یکنواخت در بازه $(\theta, \theta + 1)$ هستند که در آن مقدار پارامتر θ عددی نامشخص $(-\infty < \theta < \infty)$ است. آیا MLE برای پارامتر θ یکتاست؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید.

۵,۲. (۵ نمره) عمر مفید یک لامپ (بازه زمانی شروع به کار لامپ تا قبل از سوختن آن)، یک متغیر تصادفی با تابع چگالی احتمال $ce^{-cx}U(x)$ است. در آزمایشی ۸۰ لامپ را مورد بررسی قرار دادیم و دیدیم ۲۰۰ ساعت پس از شروع آزمایش ۶۲ لامپ همچنان روشن بودند. تخمین ML را برای پارامتر c بیابید.

۶,۲. (۸ نمره) تابع چگالی احتمال توامان زیر را در نظر بگیرید:

$$f_{X,Z}(x, z) = \begin{cases} e^{-z}, & 0 \leq x \leq z \\ 0, & \text{otherwise} \end{cases}$$

(آ) (۱ نمره) x و y ای را بیابید که این تابع چگالی را بیشینه کند.

(ب) (۱ نمره) تابع چگالی حاشیه $f_Z(z)$ و مقدار z که این تابع را بیشینه می‌کند را بیابید.

(ج) (۳ نمره) متغیر جدیدی به این تابع اضافه می‌کنیم و تابع چگالی احتمال توامان جدید را به این صورت تعریف می‌کنیم:

$$f_{X,Z,Y}(x, z, y) = \begin{cases} y^2 e^{-yz}, & 0 \leq x \leq z, 1 \leq y \leq 2 \\ 0, & \text{otherwise} \end{cases}$$

به شرط داشتن مشاهده $Y = y$ ، تخمین توامان MAP را برای X و Z بیابید.

(د) (۳ نمره) با توجه به قسمت قبل، تابع $f_{Z|Y}(z|y)$ ، چگالی حاشیه‌ای Z به شرط $Y = y$ را بیابید. سپس تخمین MAP را برای Z به شرط $Y = y$ پیدا کنید.

۷,۲. (۱۴ نمره) تاسی داریم که در یک آزمایش آن را N بار پرتاب کرده‌ایم. در این N پرتاب N_1 بار عدد ۱، N_2 بار عدد ۲ و به همین ترتیب N_6 بار عدد ۶ ظاهر شده است. همچنین احتمال آمدن اعداد ۱ تا ۶ را نیز به ترتیب با θ_1 و ... و θ_6 نمایش می‌دهیم.

(آ) (۳ نمره) فرض کنید متغیری که عدد تاس را نشان می‌دهد، از توزیع Multinomial پیروی می‌کند. MLE را برای پارامترهای θ_1 تا θ_6 به دست آورید.

(ب) (۳ نمره) نشان دهید توزیع Dirichlet یک Conjugate Prior برای توزیع Multinomial است.

(ج) (۳ نمره) با در نظر گرفتن توزیع پیشین Dirichlet با پارامترهای α_1 تا α_6 بر روی پارامترهای θ_1 تا θ_6 ، پارامترهای θ را این بار با استفاده از MAP تخمین بزنید.

(د) (۵ نمره - اختیاری) با در نظر گرفتن قسمت قبل، با استفاده از رویکرد بیزین مقدار $P(x|D)$ را به دست بیاورید.

*marginal density function

۱,۳. (۱۲ نمره) اگر a و x بردارهای ستونی و A ماتریس مربعی باشد موارد زیر را ثابت کنید:

$$\frac{da^\top x}{dx} = \frac{dx^\top a}{dx} = a^\top \quad (\text{ا})$$

$$\frac{dx^\top x}{dx} = 2x^\top \quad (\text{ب})$$

$$\frac{d(x^\top a)^\top}{dx} = 2x^\top a a^\top \quad (\text{ج})$$

$$\frac{dAx}{dx} = A \quad (\text{د})$$

$$\frac{dx^\top A}{dx} = A^\top \quad (\text{ه})$$

$$\frac{dx^\top Ax}{dx} = x^\top (A + A^\top) \quad (\text{و})$$

۲,۳. (۴ نمره) اگر α را به صورت زیر تعریف کنیم:

$$\alpha = y^\top x$$

که در آن x و y دو بردار ستونی $1 \times n$ و هر دو تابعی از بردار z هستند، آنگاه ثابت کنید:

$$\frac{\partial \alpha}{\partial z} = x^\top \frac{\partial y}{\partial z} + y^\top \frac{\partial x}{\partial z}$$

۳,۳. (۴ نمره) ماتریس H را در نظر بگیرید. مقادیر ویژه و بردارهای ویژه را برای ماتریس $HH^\top$ به دست آورید.

$$H = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

۴,۳. (۵ نمره) اگر A یک ماتریس مربعی و λ یک eigenvalue برای ماتریس A باشد، ثابت کنید λ یک eigenvalue برای ماتریس $A^\top$ است.

۵,۳. (۵ نمره) فرض کنید S مجموعه‌ای متعامد^۵ از بردارهای ناصفر باشد. ثابت کنید S مستقل خطی است.
(تعریف مجموعه متعامد از بردارها: فرض کنید $S = \{u_1, u_2, u_3, \dots, u_n\}$ مجموعه‌ای از بردارهای $\mathbb{C}^m$ باشد. S متعامد است اگر هر دو بردار غیر یکسان از S بر هم عمود باشند، یعنی $\langle u_i, u_j \rangle = 0, i \neq j$)

سوال ۴: Lagrange Multiplier (10 points)

۱,۴. با استفاده از ضریب لاگرانژ مقدار بیشینه و کمینه سراسری تابع $f(x, y) = x^2 + 2y^2 - 4y$ را با توجه به محدودیت $x^2 + y^2 = 9$ به دست آورید.

^۵orthogonal set